

SĂ FIM PRIETENI – FĂRĂ BULLYING

*Analiză de impact privind implementarea metodologiei
Să fim prieteni în 60 de grădinițe
în anul școlar 2023 - 2024*

*Un proiect implementat de Salvați Copiii România
cu sprijinul financiar al Fundației OMV Petrom*

CONTEXT

Bullyingul este un fenomen care apare la nivelul grupurilor de copii și se referă la comportamente variate care umilesc și exclud prin natura lor, sunt repetate sau fac parte dintr-un tipar care se manifestă pentru o perioadă de timp. Cel mai adesea, comportamentele de tip bullying sunt ascunse de ochii adulților și continuă în absența unor măsuri specifice de intervenție.

Să fim prieteni - Fără Bullying este un program de prevenire a bullyingului care face din relațiile pozitive dintre copii-copii și copii-adulți o prioritate, creând pentru toți actorii implicați oportunități de a participa și de a acționa. Metodologia se bazează pe cercetări de ultimă oră în domeniul sociologiei și psihopedagogiei și a fost dezvoltată de Mary Foundation și Save the Children Denmark și adaptată pentru România de către Salvați Copiii România, începând cu anul 2019, având ca scop:

- Crearea unei culturi durabile și incluzive printre copii și adulți.
- Dezvoltarea unor comunități pozitive în care copiii se tolerează și se respectă reciproc.
- Dezvoltarea abilităților copiilor de a avea grijă unii de ceilalți și de a avea curajul să-și apere prietenii care nu se pot apăra singuri.
- Conștientizarea educatorilor și a părinților în privința impactului pe care îl au adulții asupra relațiilor dintre copii și întărirea colaborării dintre educatori, părinți și copii.

DESPRE PROIECT

În anul școlar 2023 - 2024, Salvați Copiii, cu sprijinul financiar al Fundației OMV Petrom, a extins programul *Să fim prieteni – Fără Bullying* în 60 de grădinițe din 9 județe: Argeș, Buzău, București, Călărași, Dâmbovița, Ialomița, Ilfov, Prahova, Teleorman, contribuind la dezvoltarea psiho-emoțională a **8821 de copii** cu vârste între 3 și 6 ani.

Principalele activități ale proiectului:

- sesiuni de formare specialiștilor care lucrează cu copiii preșcolari,
- dotarea grădinițelor cu materiale educaționale specifice,
- includerea activităților și practicilor sociale specifice în programul zilnic al grădiniței,
- asistarea specialiștilor din grădinițe în utilizarea metodologiei *Să fim prieteni – Fără bullying* în lucrul cu copiii și părinții,
- organizarea de activități de coeziune de grup și schimb de bune practici pentru specialiști,
- organizarea de sesiuni de informare pentru părinți.

Să fim prieteni

Fără bullying

TOLERANȚĂ

RESPECT

CURAJ

GRIJĂ

FUNDAȚIA
OMV Petrom

Salvați Copiii
Save the Children Romania

8.800

de părinți
informați pentru o
educație parentală
pozitivă

400

de grupe
lucrează cu resurse
educaționale
certificate

60

de grădinițe
transformate
în comunități
educaționale
incluzive

8.800

de copii preșcolari
sprijiniți pentru a
dezvolta relații
sigure

600

de specialiști
formați pentru
prevenirea
bullying-ului

FOCUS - IMPACTUL PROGRAMULUI

COPII:

- 70% dintre **copiii preșcolari** care au beneficiat de programul *Să fim prieteni – Fără bullying* au capacitatea de a-și exprima emoțiile și de a le gestiona într-un mod pozitiv (creștere de 12% față de evaluare anterioară implementării programului);
- 83% recurg la întrajutorare (creștere de 9%)
- 88% au tendința de a se raporta pozitiv la cei care sunt diferiți de ei (creștere de 9%).
- 50% dintre specialiști constată reducerea comportamentelor agresive între copii.

SPECIALIȘTI:

- 98% utilizează instrumente noi pentru prevenirea bullyingului.
- 90% dintre cadrele didactice consideră că proiectul a contribuit la îmbunătățirea comportamentele personalului din grădiniță.

PĂRINȚI:

- 36% gestionează mai bine conflictele între copii,
- 24% dintre părinți se organizează mai bine pentru a consolida relațiile dintre copii și în afara grădiniței.

COMUNITATE:

- 64% dintre specialiști au remarcat îmbunătățirea climatului din grădiniță,
- 65% dintre specialiști și-au îmbunătățit semnificativ colaborarea cu părinții,
- a crescut preocuparea pentru diminuarea bullyingului, iar accentul s-a mutat de la intervențiile punctuale la activități de prevenire cu implicarea tuturor.

Să fim prieteni

Fără bullying

FUNDAȚIA
OMV Petrom

 Salvați Copiii
Save the Children Romania

Copii preșcolari

70%

își exprimă emoțiile
și le gestionează
în mod pozitiv

83%

manifestă
comportamente
de întraajutorare

88%

sunt toleranți
cu cei care sunt
diferiți de ei

50%

dintre specialiști
observă reducerea
conflictelor
între copii

Specialiști

98%

folosesc
instrumente noi
pentru prevenirea
bullyingului

Părinți

36%

gestionează mai
bine conflictele
dintre copii

Comunitate

64%

dintre specialiști
observă
îmbunătățirea
climatului din
grădinițe

ANALIZĂ IMPACT - METODOLOGIE

1. Colectare de date pe bază de chestionar efectuată în rândul **părinților**. La studiu au participat 2053 de părinți în evaluarea inițială și 1136 de părinți în evaluarea finală. Studiul în rândul părinților a fost de tip panel, chestionarul aplicat înainte și după desfășurarea programului urmărind evaluarea diferențelor de comportament și atitudine ale copiilor, din perspectiva părinților.

Chestionarul a avut două componente tematice majore:

- evaluarea comportamentului copilului din perspectiva potențialului agresiv,
- evaluarea mediului instituțional al grădiniței din perspectiva potențialului agresiv al relațiilor între adulți (personal administrativ, cadre didactice, părinți).

2. Sondaj de opinie în rândul **specialiștilor** în educație (cadre didactice din grădinițele în care a fost implementat proiectului) aplicat inițial pe un volum de 270 cadre didactice și aplicat final pentru 241 de educatori și pedagogi din învățământul preșcolar. Cele două tipuri de chestionare (inițial și final) au fost diferite. Chestionarul inițial vizat exclusiv evaluarea situației potențialului de bullying și manifestărilor acestuia la nivelul unității educaționale în care activează respondentul, iar chestionarul final a fost orientat prioritar pe evaluarea intervențiilor, a instrumentelor utilizate și a efectelor obținute.

Rezultatul celor două instrumente de evaluare va fi prezentat în paginile următoare în mod particular pentru fiecare dintre acestea.

Perioada colectării datelor:

- analiza ante implementare: septembrie – noiembrie 2023 ;
- analiza post implementare: mai 2024

IMPACTULUI PROIECTULUI PRIN OCHII PĂRINȚILOR

IMPACTULUI PROIECTULUI PRIN OCHII PĂRINȚILOR – PRINCIPALELE CONCLUZII

SCHIMBĂRILE CELE MAI SEMNIFICATIVE OBSERVATE DE PĂRINȚI:

- creșterea capacității copiilor de exprimare emoțională și gestionare pozitivă a emoțiilor (+12%),
- copiii sunt mai dispuși să se ajute reciproc (creștere cu 9%),
- creșterea raportării pozitive la cei care sunt diferiți lor (+9%),
- copiii au încredere crescută de a solicita sprijinul unui adult în situații pe care le percep a fi dificile (+5%),

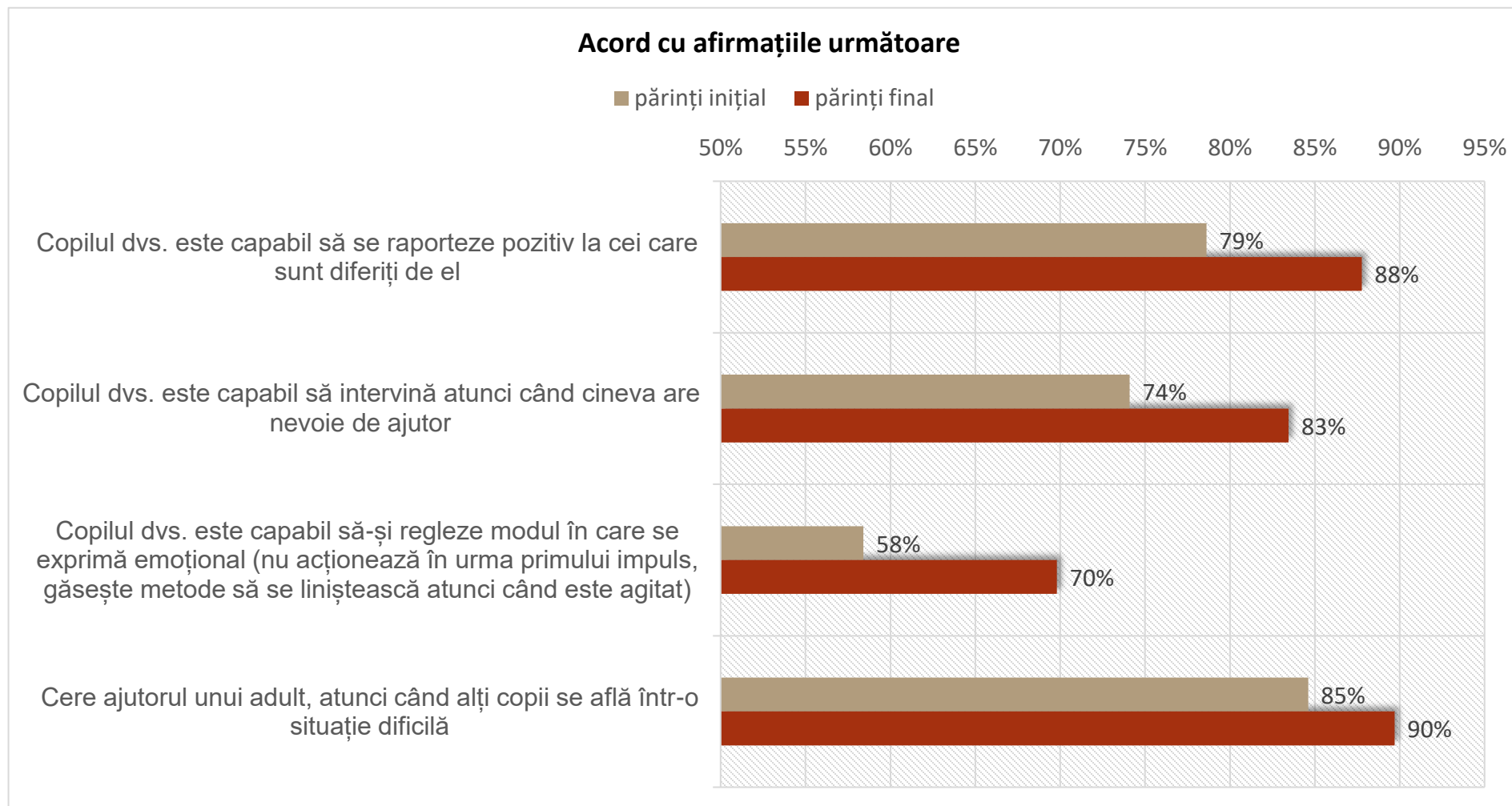
ALTE SCHIMBĂRI COMPORTAMENTALE OBSERVATE:

- dezvoltarea capacității propriului copil de a relaționa pozitiv în raport cu alți copii de aceeași vârstă: 98% dintre copii au cel puțin un prieten, 97% dintre ei interacționează amiabil cu ceilalți copii, 93% dintre copii reușesc să exprime o gamă largă de emoții în interacțiunea cu ceilalți,
- creșterea gradului de autonomie a copiilor și a capacității de concentrare a atenției,
- îmbunătățirea percepției de sine (creștere de la 88% la 93%),
- copiii au căpătat competențe adaptative,
- copiii sunt mai empatici în raport cu ceilalți copii.

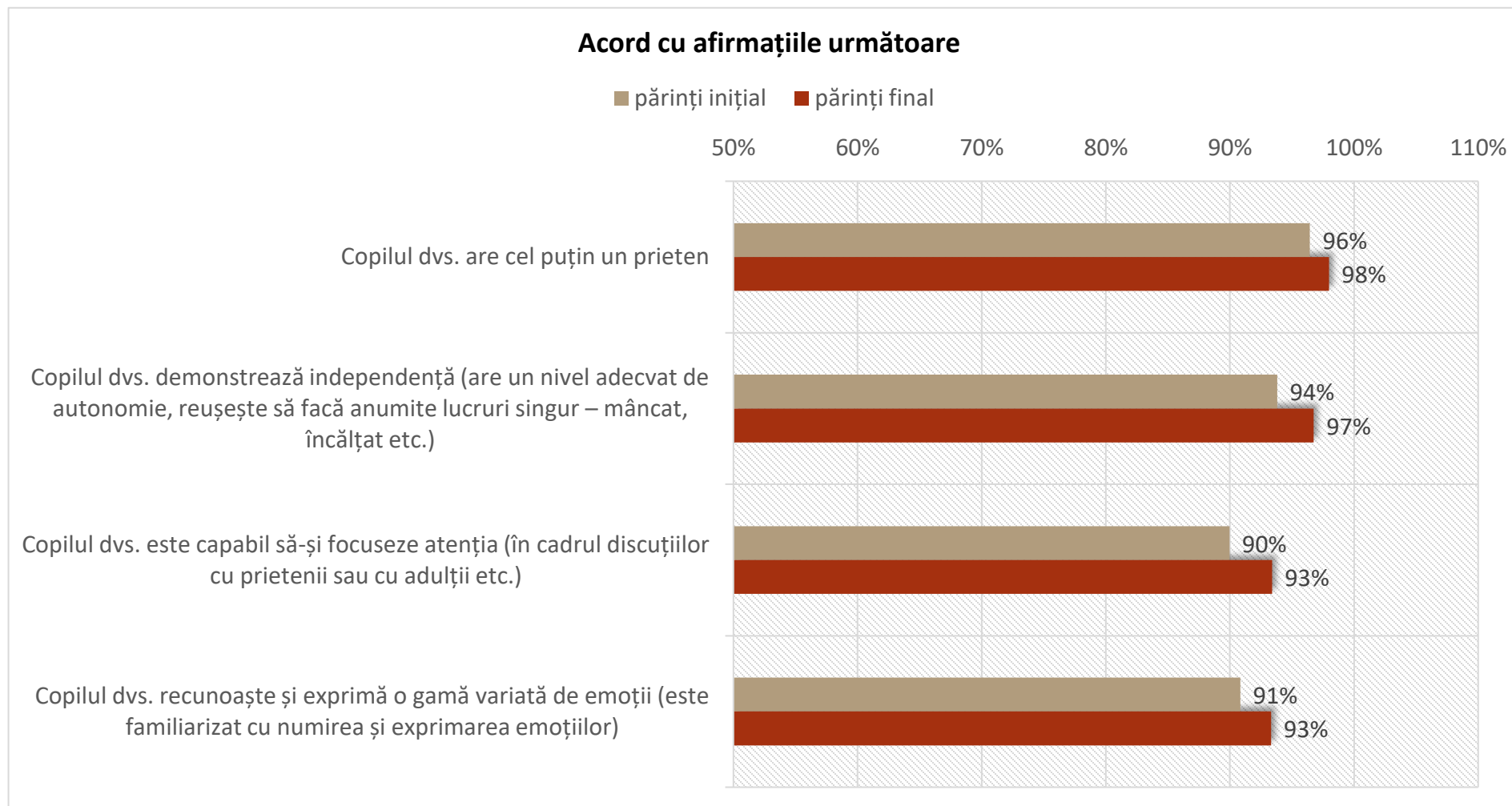
IMPACTULUI PROIECTULUI PRIN OCHII PĂRINȚILOR – PRINCIPALELE CONCLUZII

- Comparația între valorile inițiale și cele finale ale sondajelor în rândul părinților arată că tendința spre agresivitate a copiilor a scăzut atât la nivel general cât și pentru fiecare dintre indicatorii de măsurare a acesteia. Copiii sunt mai puțin distructivi și mai puțin agresivi cu ceilalți în momente de tensiune negativă. Scade tendința de izolare a celorlalți copii ca modalitate de rezolvare a tensiunilor interne ale copilului și ponderea interacțiunilor cu agresivitate fizică în raport cu ceilalți copii (de la 11% la 8%).
- La nivel instituțional se remarcă creșterea semnificativă în urma implementării proiectului a prezenței bullyingului în agenda preocupărilor cotidiene a personalului didactic și administrativ (68% declară că discută despre prevenție aproape la fiecare întâlnire).
- Părinții se simt mai implicați în construirea unui mediu prietenos și tolerant între copii, la grădiniță (64%).
- Proiectul a avut ca impact creșterea calității mediului instituțional în ansamblu, prin:
 - diminuarea incidenței comportamentelor agresive în rândul adulților (personal didactic, administrativ sau părinți)
 - creșterea colaborării și cooperării dintre specialiști și dintre specialiști și părinți,
 - prin creșterea toleranței adulților față de relațiile pe care copiii le stabilesc între ei, prin abordarea pozitivă a problemelor și prin maniera constructivă de rezolvare a problemelor.

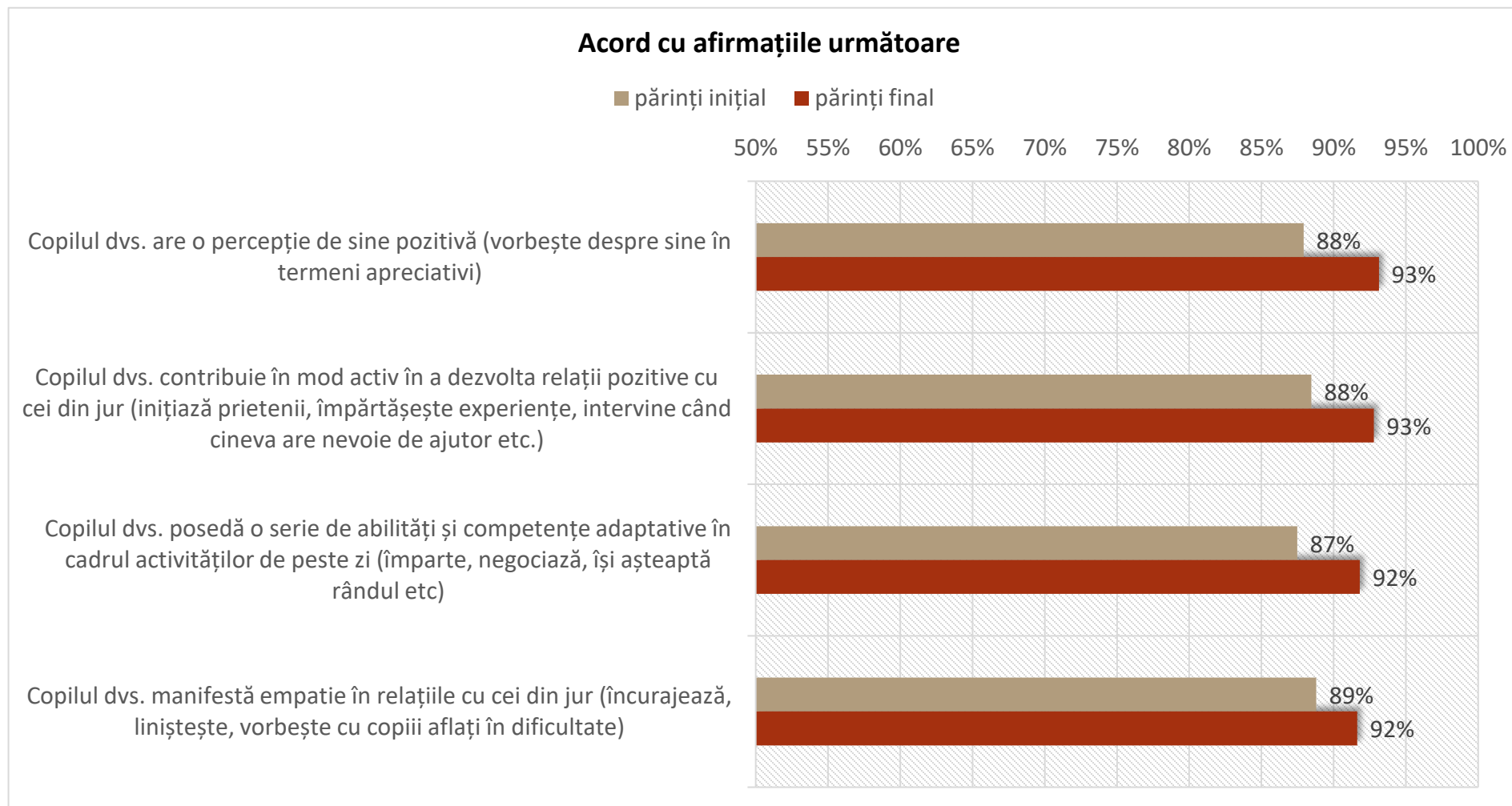
PERCEPȚIA PĂRINȚILOR – ATITUDINEA ȘI COMPORTAMENTUL PROSOCIAL ALE COPILULUI

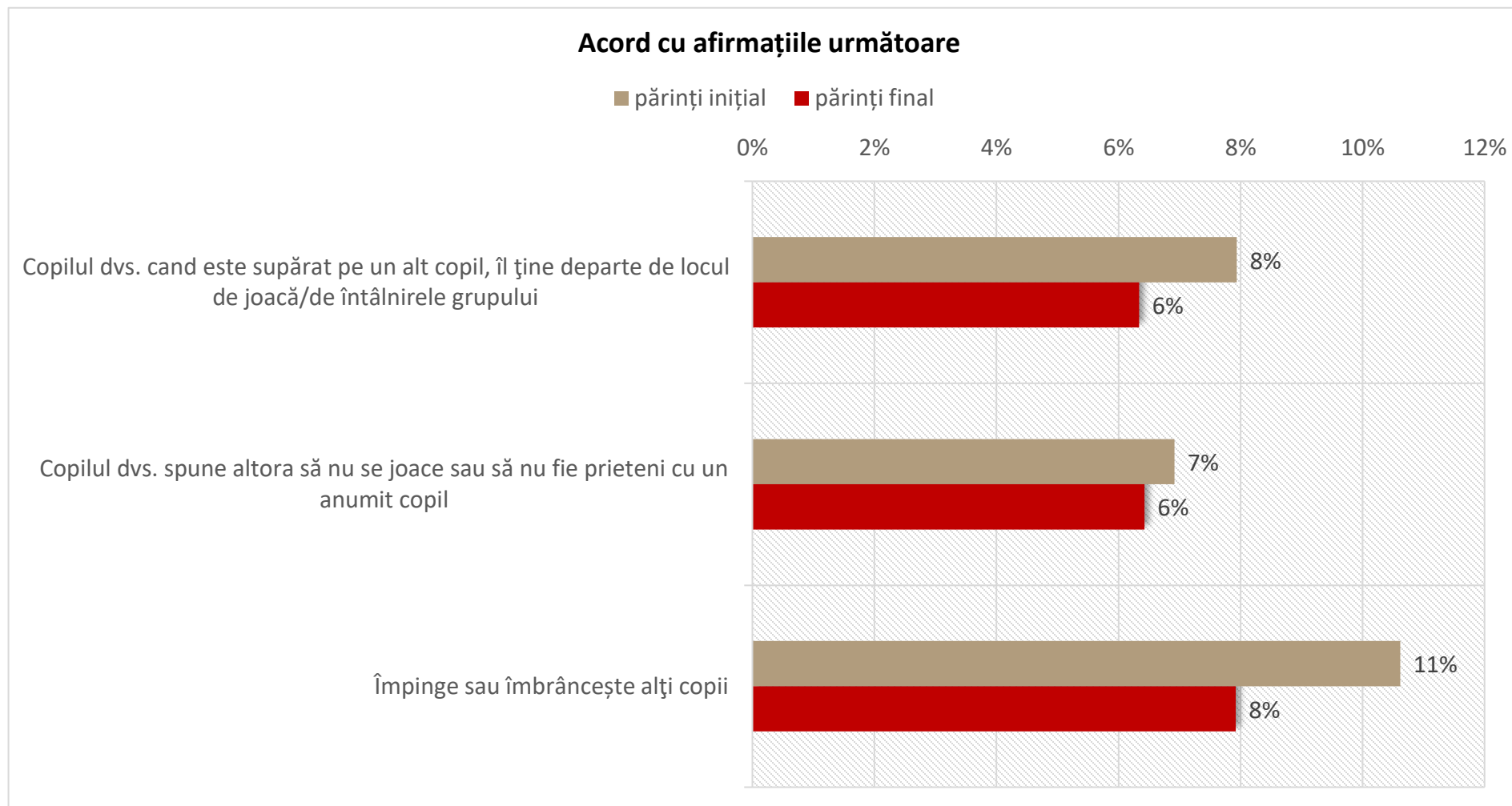
PERCEPȚIA PĂRINȚILOR – ATITUDINEA ȘI COMPORTAMENTUL PROSOCIAL ALE COPILULUI

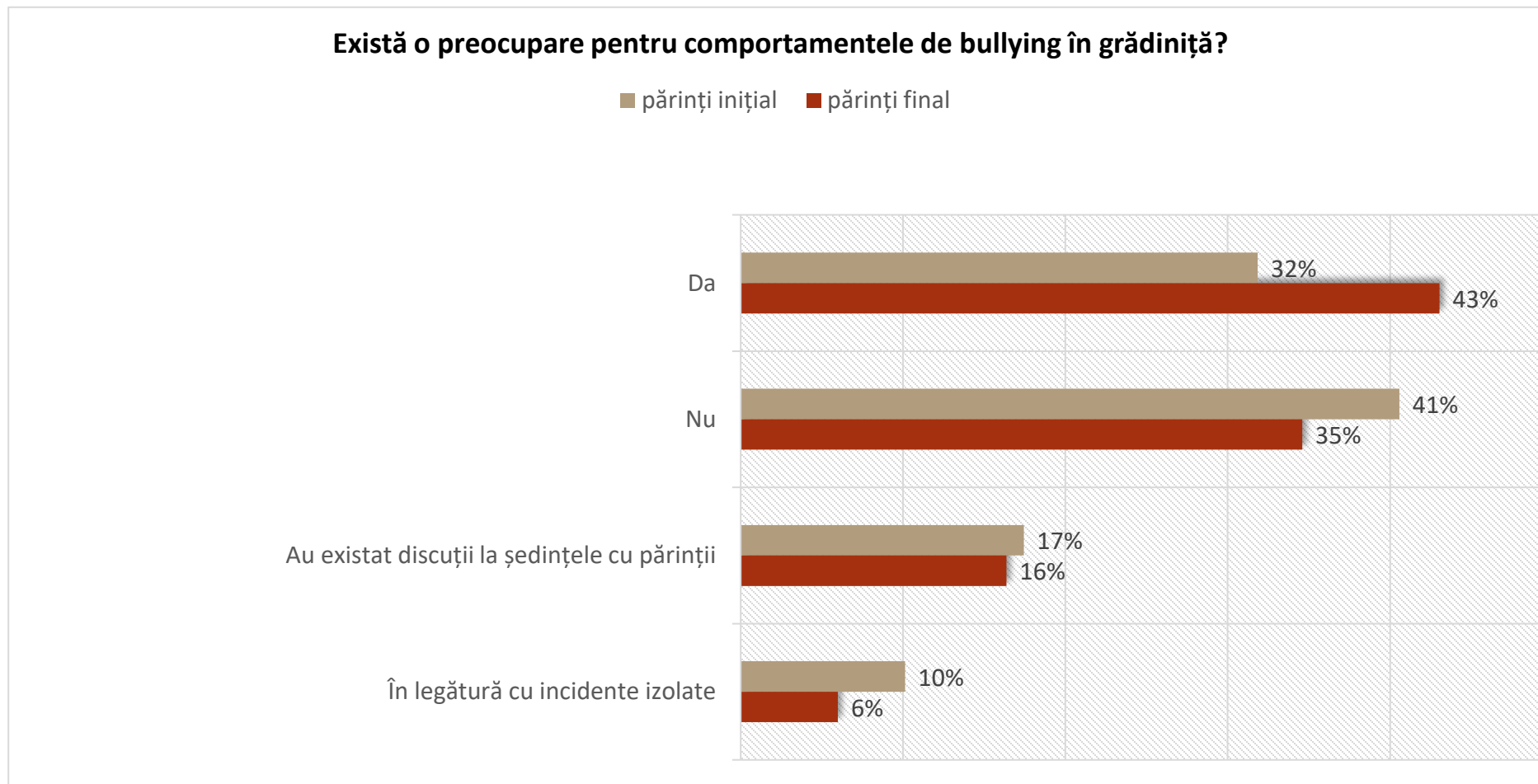
PERCEPȚIA PĂRINȚILOR – ATITUDINEA ȘI COMPORTAMENTUL PROSOCIAL ALE COPILULUI

PERCEPȚIA PĂRINȚILOR – TENDINȚA SPRE AGRESIVITATE A COPILULUI

PERCEPȚIA PĂRINȚILOR - PREOCUPAREA GENERALĂ PENTRU TEMATICA BULLYINGULUI

IMPACTULUI PROIECTULUI DIN PERSPECTIVA SPECIALIȘTILOR

IMPACTULUI PROIECTULUI DIN PERSPECTIVA SPECIALIȘTILOR – PRINCIPALELE CONCLUZII

- 99% dintre specialiști se consideră mai pregătiți în urma parcurgerii acestui proiect pentru a gestiona situații de bullying între copii. 98% dintre specialiști declară că au dobândit instrumente noi și utile de prevenire a bullyingului și 94% apreciază schimbările pozitive în ceea ce privește comportamentul copiilor ca urmare a utilizării metodologiei.
- A crescut nivelul de competență și conștientizare a cadrelor didactice: 82% dintre specialiști au dobândit mai multe cunoștințe despre bullying, 61% au devenit mai conștienți de tiparele de excludere dintre copii și pentru 65% dintre specialiști s-a îmbunătățit semnificativ colaborarea cu părinții.
- 89% dintre specialiști folosesc cel puțin săptămânal materialele educaționale din valiza cu resurse *Să fim prieteni*.
- 64% dintre specialiști consideră că utilizarea metodologiei a condus la îmbunătățirea climatului de joacă între copii, iar 63% au apreciat creșterea calității interacțiunii dintre copii.
- 50% consideră că s-a redus numărul conflictelor dintre copii, iar 48% observă o mai bună conștientizare în rândul copiilor a regulilor sociale.
- Peste 90% dintre cadrele didactice consideră că proiectul a îmbunătățit comportamentele personalului din grădiniță. Comunicarea despre proiect a avut o frecvență ridicată în ședințele corpului didactic, în 68% din cazuri activitățile specifice fiind discutate la fiecare întâlnire pedagogică din grădiniță.

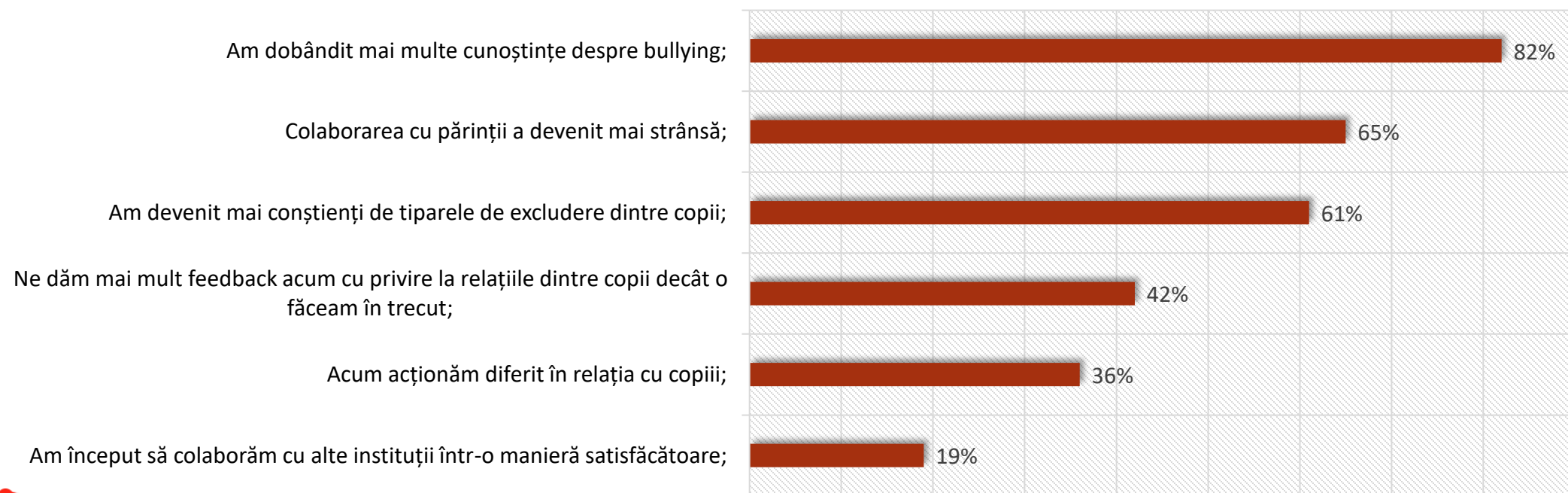
PERCEȚIA SPECIALIȘTILOR – IMPACT LA NIVEL DE COMUNITATE EDUCAȚIONALĂ

Istoricul de raportare instituțională la problematica bullyingului în grădiniță a avut, până la implementarea programului mai degrabă un caracter formal orientat către adulți, concretizat în majoritatea cazurilor (53%) în discuții la ședințele cu părinții, discuții interne în întâlnirile cu personalul didactic și administrativ (46%) și includerea în planul de învățământ.

Abordarea viza caracterul intervențiilor în situații punctuale, nu prevenirea. Graficul de mai jos exemplifică modificările de percepție și atitudine în urma implementării:

Ce ați câștigat la nivel de grup din lucrul cu programul "Să fim prieteni - Fără bullying"?

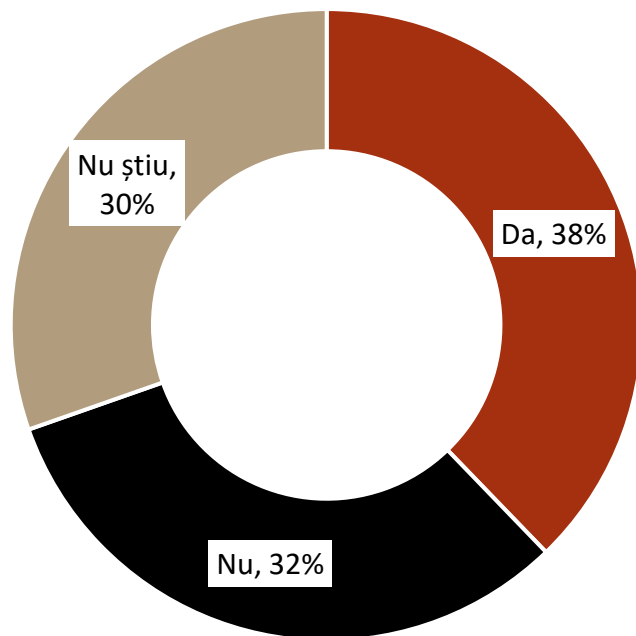
Alegeri multiple

PERCEPȚIA SPECIALIȘTILOR – DEZVOLTARE COMPETENȚE

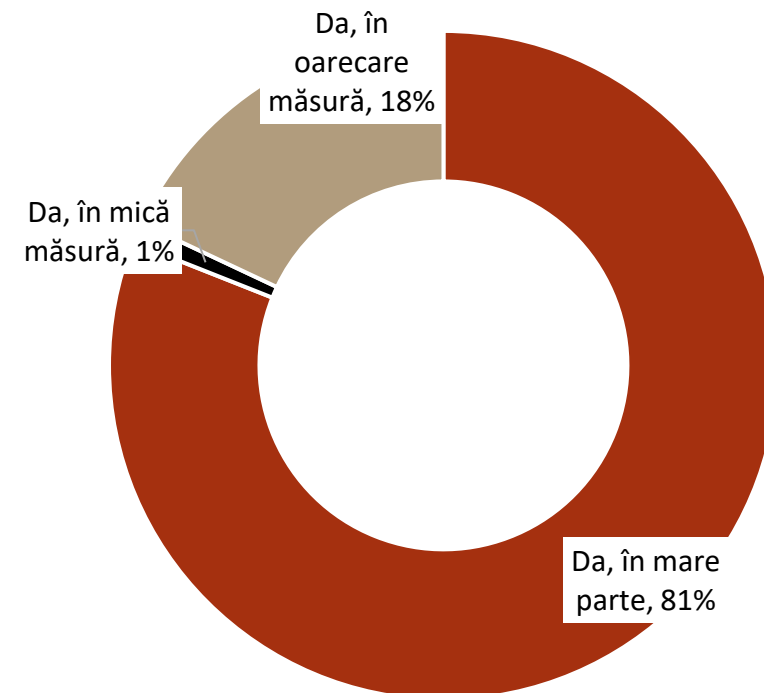
Inițial

Există vreun aspect în privința modului în care gestionați conflictul și hărțuirea între copii și pe care considerați că dumneavoastră sau colegii îl puteți îmbunătăți?

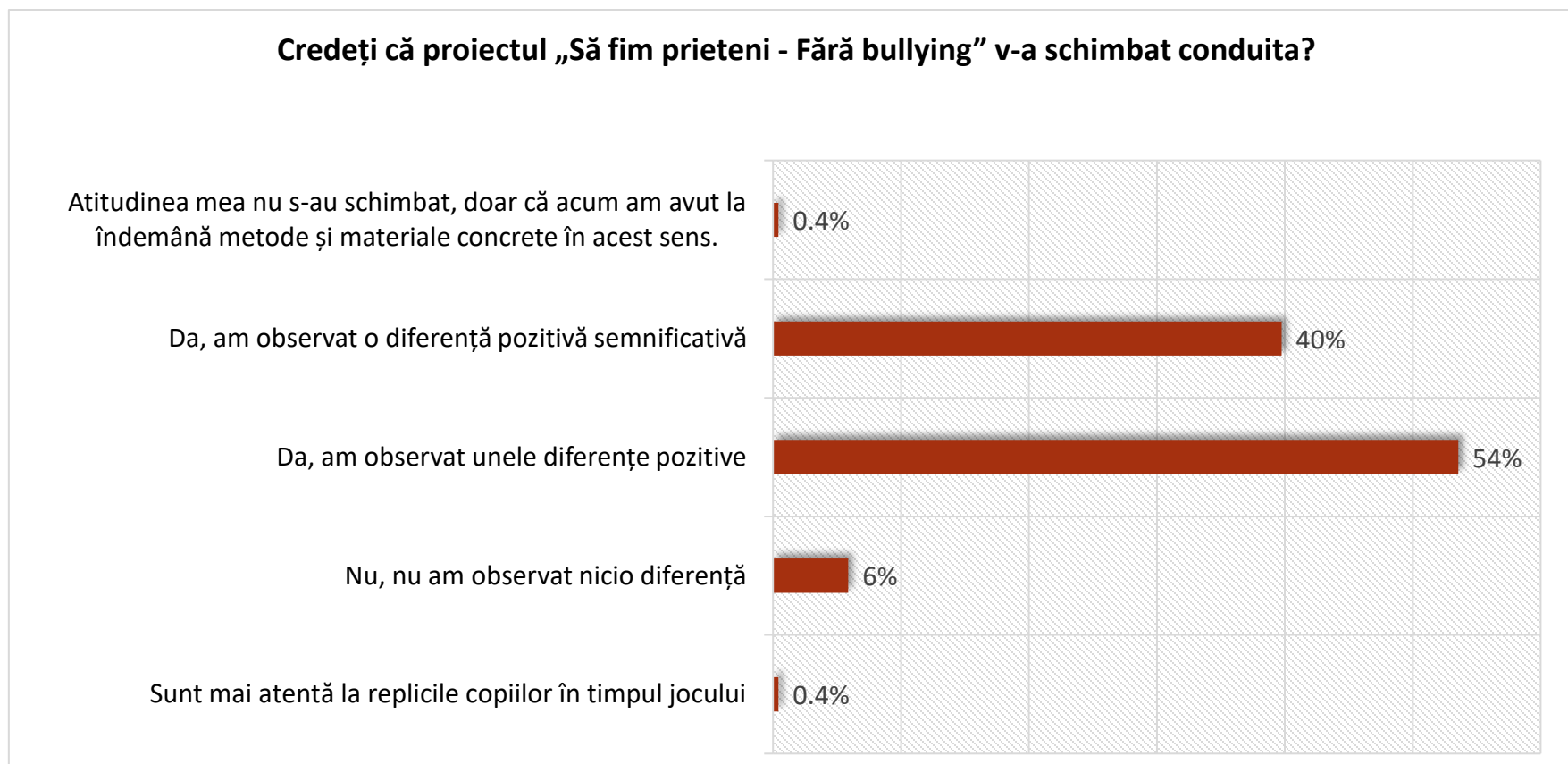
Final

Credeți că proiectul „Să fim prieteni - Fără Bullying” v-a oferit instrumente noi și utile pentru prevenirea bullyingului?

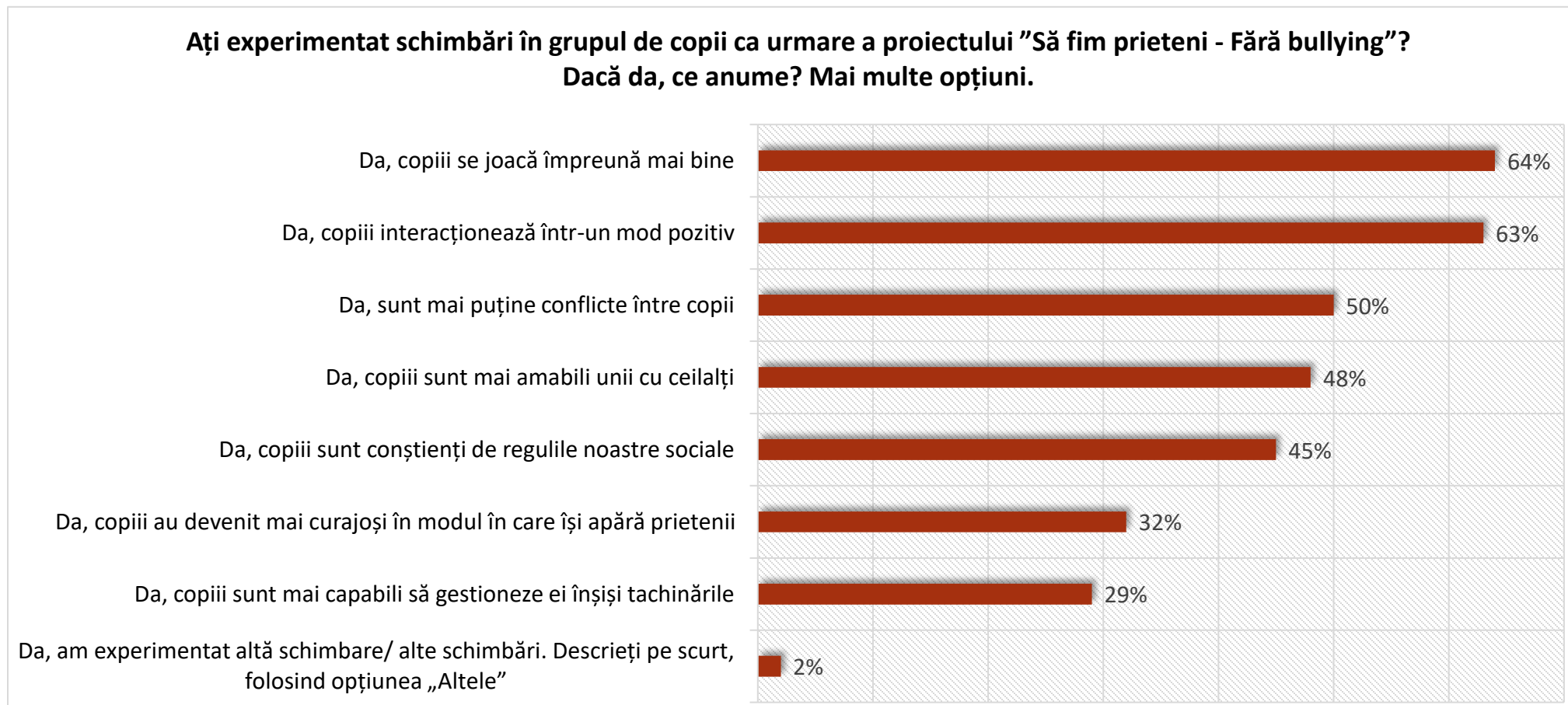
PERCEPȚIA SPECIALIȘTILOR – DEZVOLTARE COMPETENȚE

Deși anterior introducerii metodologiei *Să fim prieteni*, doar 38% dintre specialiști considerau că sunt aspecte care pot fi îmbunătățite în activitatea lor în ceea ce privește gestionarea situațiilor conflictuale, ulterior primului an de lucru cu metodologia, peste 94% și-au schimbat conduita ca urmare a formării și lucrului cu metodele specifice.

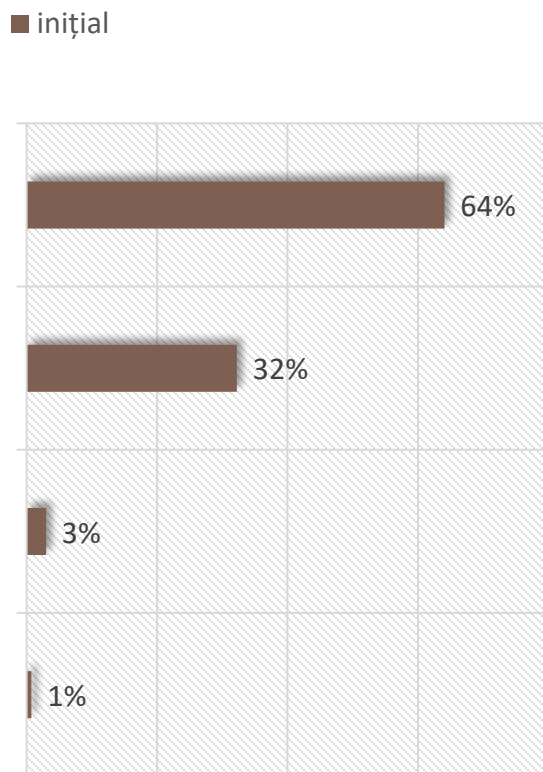
PERCEPȚIA SPECIALIȘTILOR – ATITUDINEA ȘI COMPORTAMENTUL PROSOCIAL ALE COPIILOR

74% dintre specialiști menționau că în rândul copiilor cu care lucrează existau victime ale bullyingului ocazional sau frecvent. Aproape două treimi dintre specialiști (60%) considerau că tachinarea și agresivitatea între copii era o problemă semnificativă în afara orelor de grădiniță.

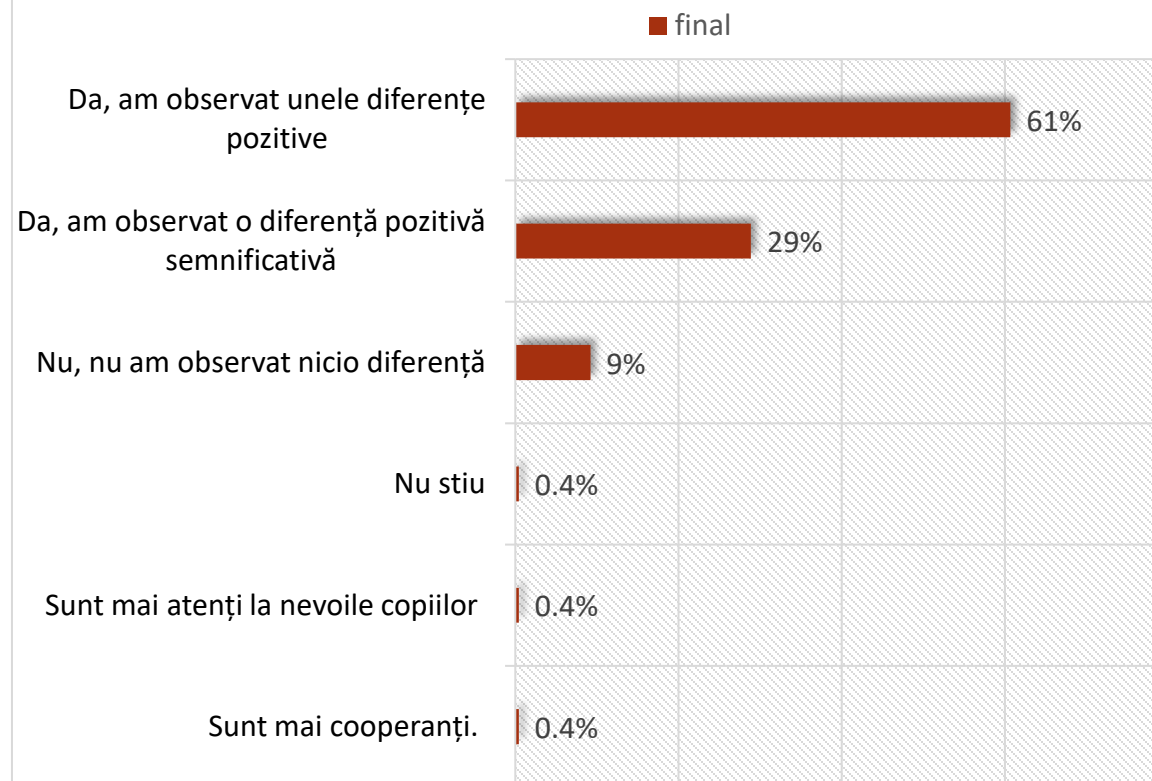

PERCEPȚIA SPECIALIȘTILOR – ATITUDINEA ȘI COMPORTAMENTUL PROSOCIAL ALE COPIILOR

Considerați că toți membrii personalului se adresează într-o manieră adecvată copiilor?

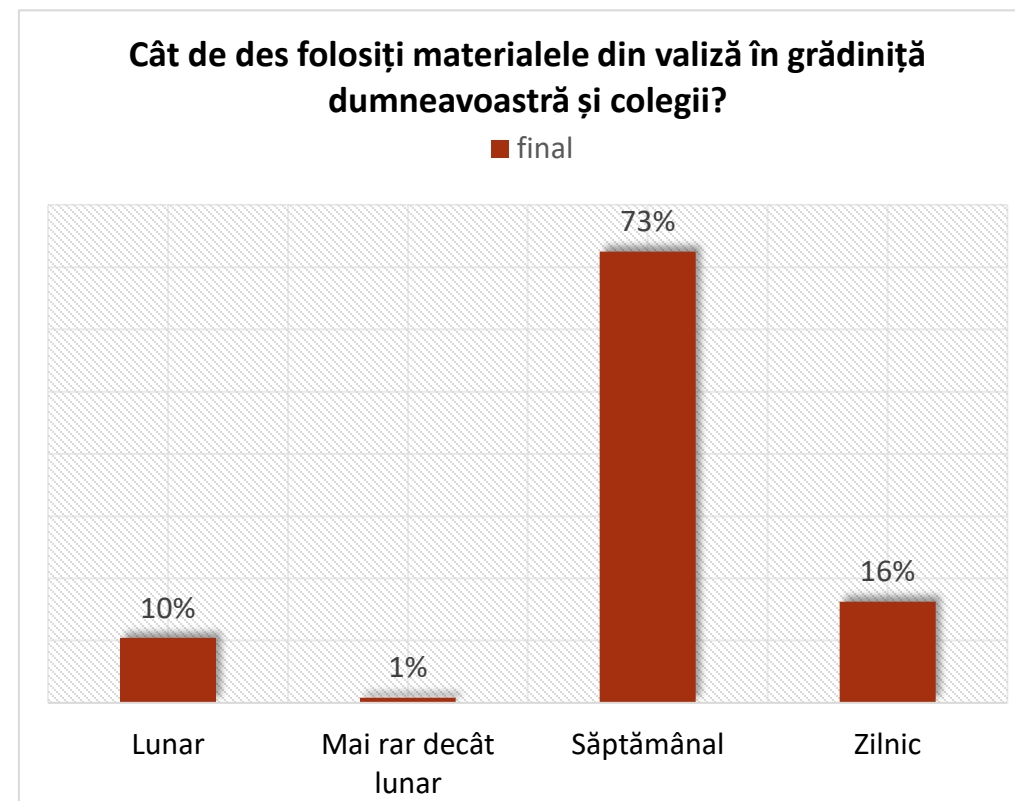
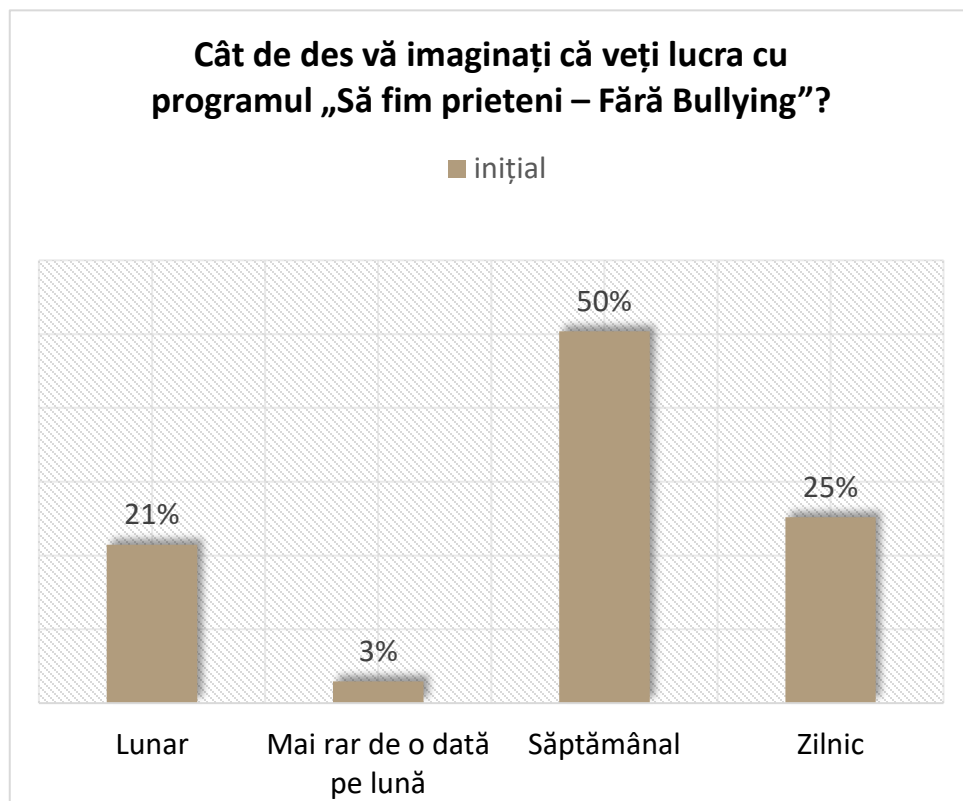

Credeți că proiectul „Să fim prieteni - Fără bullying” a schimbat comportamentul colegilor dumneavoastră?

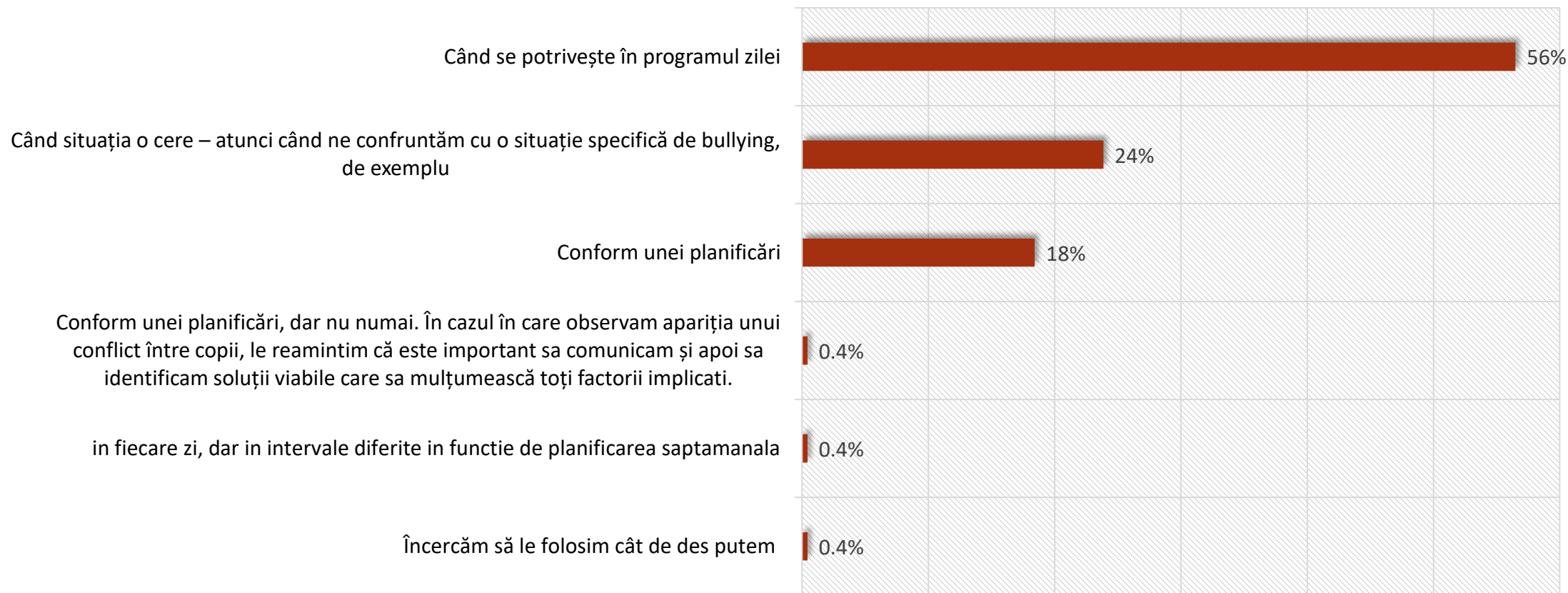
PERCEȚIA SPECIALIȘTILOR – APLICABILITATE PROGRAM

Frecvența cu care a fost utilizat programul, mult peste așteptările cadrelor didactice arată utilitatea și ușurința cu care poate fi inclus în programul zilnic.

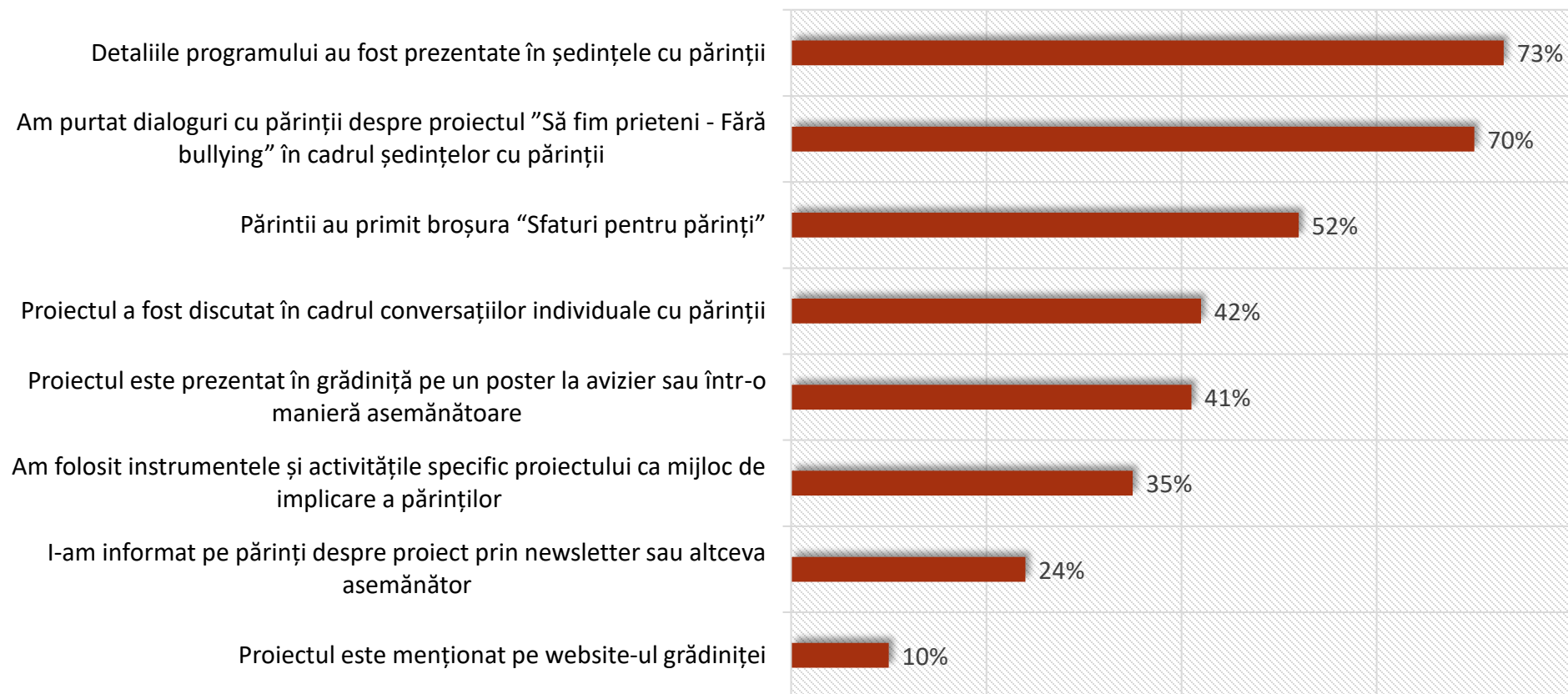
PERCEPȚIA SPECIALIȘTILOR – APLICABILITATE PROGRAM

Cum folosiți materialele dumneavoastră sau colegii dumneavoastră?

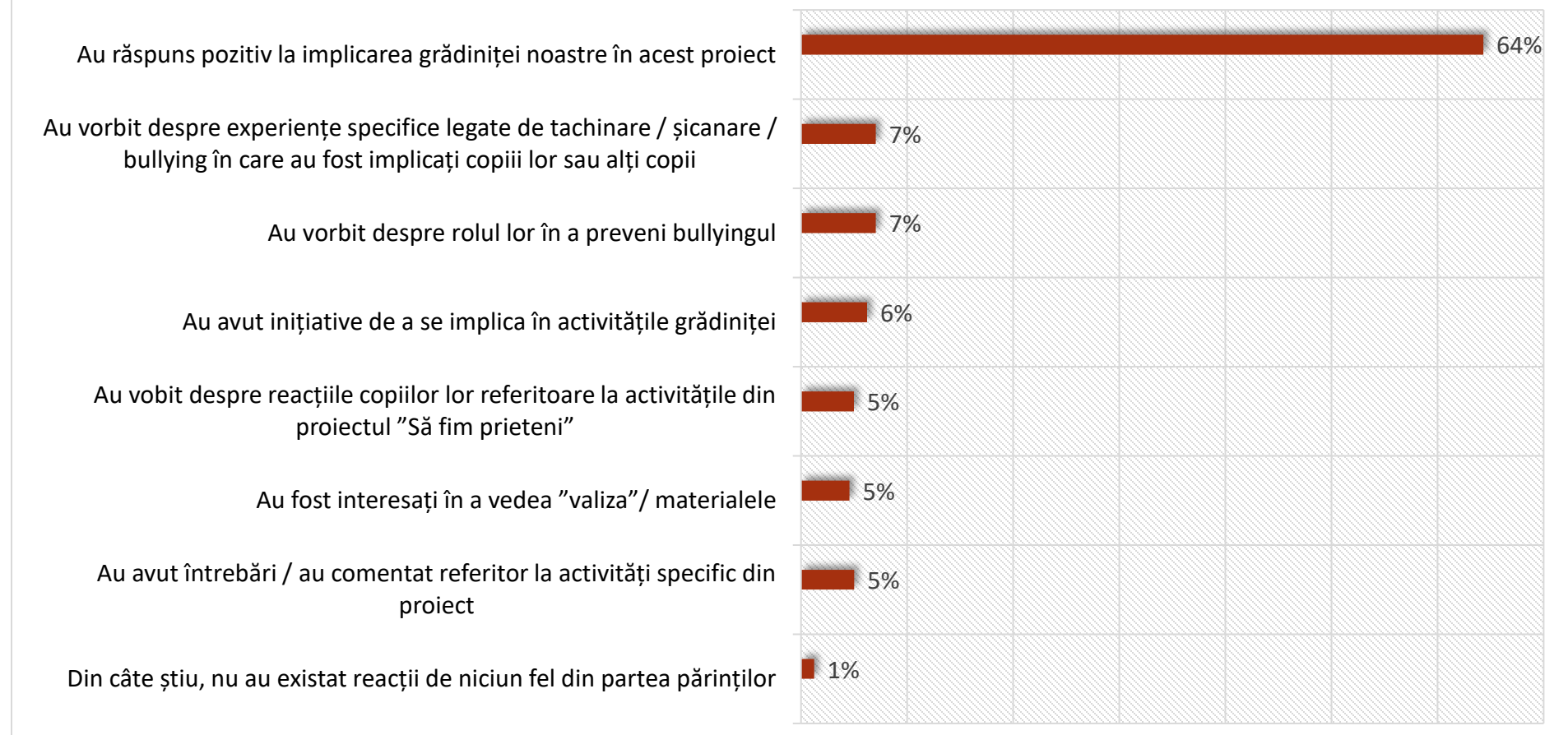
PERCEȚIA SPECIALIȘTILOR – IMPLICARE PĂRINȚI

Ce ați făcut pentru a îi informa pe părinți și a-i implica în programul "Să fim prieteni"?
Pot fi selectate mai multe răspunsuri

PERCEPȚIA SPECIALIȘTILOR – IMPLICARE PĂRINȚI

Cum au răspuns părinții la proiectul "Să fim prieteni - Fără bullying"?

PERCEPȚIA SPECIALIȘTILOR – RELAȚIA CU PĂRINȚII

Considerați că participarea grădiniței în acest proiect a schimbat comportamentul părinților?

